

SZÁVAI ATTILA

Bálszezon, kisfröccs, kukucska

Amália (a faluról frissen városba költözött lány) reggel arra ébredt, hogy (lám) kezdődik a bálszezon, lelki karnevál, farsang, nyakig farsang, habos fánk a jutalom. Maszkolódunk. Lehet vágni a pofákat, vágja is mindenki, egymásra, a bálra, bálkirálynőre, vagy csak simán a hétköznapokra, gázcekkre, házmesterre, tehát a társasházkezelőre. Így mondják ma. A régiek nem szokták még meg ezt, hogy társasházkezelő, nekik csak házmester, simán házmester, Hausmeister, ausnützbar. Használt házmestert vennék, nevet Amália az elképzelt hirdetésen, vagy azon, hogy beöltözne házmesternek a másnapi farsangi bálban, új bekezdés. Minden nap egy új bekezdés, ha büdös, ha mézszagú is. Illatú.

De hogyan néz ki egy igazi házmester, töpreng Amália, honnan a felismerhető, a messziről házmester. Hősnőnk nem látott még házmestert, falun ugye nincs ilyenre szükség. Mindenki önmaga házmestere, saját portán söprés. Amáliának a házmester hallatán elsőre a fröccs jut eszébe, sőt, talán sokaknak ez jut, ha másodjára is. A huszonéves lány úgy döntött, hogy megkérdezi a szomszéd Sehonnayt, bizonyára van tapasztalata, házmester ismerőse. Házmesternek fog beöltözni.

Igen, mondta Sehonnay, van egy ilyen öreg bútorunk az elsőn, a Bélabá', az apja is házmester volt, megnézhetem, hogyan néz ki egy ilyen, így Sehonnay. Aztán belelendült a mesélésbe. Nem egy modern ember az a Bélabá', nem tudja, mi az, hogy internet, különben is náluk, otthon a házmesteri fészekben a legbonyolultabb saját technikai eszköz a lábbal hajtható varrógép. Azt is hónapokba telt, folytatta Sehonnay, míg megszokta az asszony (Bélabá'né). Először csak a látványt, aztán a funkciót. Úgy belejött, összevarrta volna az egész világot. És mivel a nénike kísérletező típus, próbált varrni mindenfélét. Képzeld el, Amália, bólogatott a Sehonnay. Sötétítésként kardigánt, selejt, bontott zoknikból sálát, kesztyűt, viaszosvászonra kreppledőt, kecskére káposztát. De Amália, inkább nézzed meg a saját szemekkel az öreg házmesterünket, ne legyen befolyásolás, javasolta Sehonnay, mivel fontosak a saját, priváti benyomások. Ez nem olyan persze, mint az alkoholisták mindennapi privát benyomásai, impressziói. Befolyjni, mint a kisfröccs a Bélába. Ez a látvány fogadja Amáliát az öreg társasházkezelő lakásában. Bélabá' vezetékneve valami kimondhatatlanul szlávós, de Bélának Béla, a legBélább, minden Béla egyforma.

A konyhában ültek, földszinti konyha, földszinti városzajjal, fékcsikor, villamoscsörömp, az öreg nyomatta a fröccsöt, de nem ám a házmester című italt: három deci bor és két deci szódvíz elegyét, nem. Az ember nem ihatja meg önmagát, mondta Bélabá' és, hogy miért jött az Amália, mi célból. A lány elmondta, hogy farsangi bálba készül, jelmeztöltekek kellenének, nem kizárt, hogy házmesternek fog öltözni. Mit hordott a Bélabá' anno, mi volt az adjusztírun g a szolgálatban, mi volt a hacuka. Bélabá' kezében megállt a fröccs, nem volt éppen tréfa, kedves kishölgy,

nem volt éppen lecsós fánk a házmesteri szféra, mondta az öreg. Pláne, hogy ugye nem volt privátszféra. Mert mondjuk egy csőtörés, vagy kéménydugulás, az nem válogat, nem nézi az órát, vagy a leselkedést. Volt, mikor hajnal kettőkor ugrottunk az anyussal (anyus, a felesége a kishölgyében tévezett, valami egészségügyi sorozat hangjai szűrődtek ki a konyhába, kölcsöntévé, kölcsönsorozattal), mert valaki kigyújtotta a kukatárolót. Vagy, nem volt mindig nyugodt alvás, mert jöttek az éjszakai műszak feladatai. Lépcsőházfelmosás (nappal összemáskálják a szomszédok), kedves Amália, udvarseprések, rozsdamarózní a szőnyegporolót, szolidan behallgatni némelyik szomszéd estéjébe, ha ugye az érdek úgy kívánta. Bele a szabotázsba. Mert néha az érdek ugye gumibottal követelte, és mondta a lapos állami hangjával, hogy Bélabá' elvtárs, csak egy kicsit jegyzetelni kellene, kicsi kukucska, fülelés, beépülni, mint az eternit. Nem volt tréfa kishölgyem, nem volt, csóválta kopasz fejét az öreg. A kommunizmus nem mindig volt humorfesztivál, Amálka, jegyezze meg kérem, maga jó megjegyzőnek látszik, nem volt kabarématiné, magyarázta a nyugdíjas házmester. És ami a szolgálati ruhákat illeti, jöjjön, kérem, mutatom. A nyikorgással nyíló beépített szekrényből, mint vízesség, dőlt a naftalin-szag. Nézte kishölgy, ezekben voltam szolgálatban. A szekrényben hét váltás barna, térdkalácsig érő, durva anyagú munkásköpeny lógott, egyenként külön vállfán, minden napra egy mese. A mellzsebekbe három-három golyóstoll és egy-egy darab grafitceruza tűzve, mint egyféle rangjelzés, nem ám házközlegény. Na, ehhez még van, Amálka, ilyen félünnepi, átmeneti műbőr-cipő, amilyenben bátran (de titokban) mentem a templomba, de megállja a helyét a piacon is, sepregetésnél, rozsdamarózásnál, mondta Bélabá'. Azért átmeneti, mert ebben tudok leggyorsabban átmenni a macskakövön, ha éppen a trolibusz is akkor akar. Lehet benne futkározni, ha elmegy a tömbben az áram, tárcsázni a szolgáltatót. A tetejére van ilyen cipkás, tudja, a szelepes műcisapka, barna, vagy kék. Alkalom kérdése, karácsonykor, búcsúkor, razziák, lépcsőházi helyszínelések alkalmával, szexuális pincébeni rajtakapások esetén kék, de amúgy mindig barna. Ilyen barna nincs még egy, nem szívja a nap, nem kopik a mosógépben, mint az álom, olyan barna ez.

Bélabá' rágyújtott. Na, most képzelje el, kishölgy, adódott ez a lehetőség, ötven éve, vagy ötszáz, mindegy, hogy házmester, na, mondtam az asszonymnak, itt van a lehetőségünk, érvényesülés, perspektíva, panelszomszédok, tömbtársak. Mikor először jöttünk megnézni a panelt, ahol szolgálati lakás lesz, azt hittem, lehet választani, hogy melyikben látjuk el majd a hivatalt. Nem, azt mondták, nem lehet választani, a bal alsó földszinti lakás lesz a miénk. Miért, kérdeztem, de meghúzgálta az asszony a vállam, hogy ne kérdezősködjek, még ezt is meggondolják a végén. Főzhetek magának egy kávé, Amálka? (Főzhetett.) Aztán sokat gondolkoztunk a földszinti lakásban, hogy miért nem a legfelső emeleti lett, amit ki is néztünk. Talán, mert egy házmesternek bőven elég, ha látja az ablak alatt gyalogló sapkákat, nem ám, hogy ellátni a vasúti töltésig. Elég, Amálka, ha látja, mikor telnek meg a kukák, ki mit dobott a szemetes mellé. Sőt, úgy lehet az ablakban cigizni, hogy nem fordul fel a gyomor a panorámától, csak nézegetsz, csendesen, megfigyelsz, jegyzetelsz, ki mikor ment a boltba, miket vett, mitől nyúlik a necc szatyra. Csak hát, kedves kishölgy, bennem valahogy nem eléggé keltette az érdeklődést a kifigyelés, hamar elálmosodtam, úgy kellett a szellemi fekvőtámaszokat csinálni, hogy ne aludjak el, ne dőljek rá a radiátorra. Képzelje. Ilyen volt például, hogy

számoltam az autókat, mármint rendszámilag, hány duplaszámos ment el, 22, 55, satöbbi, aztán felírtam, hó végén statisztika. Vagy, hogy reggel megtippelni, hogy a szemben lévő akácfát hányszor hugyozzák le a sétakutyák. Már az is milyen, Amálka, hogy városon tartják az ilyen lakótelepi kutyákat. Állatkínzás ez, én mondom. Este ugatják a kutyák a tévét, mert nem látják a teliholdat. Ugatják az egészségügyi sorozatokat.

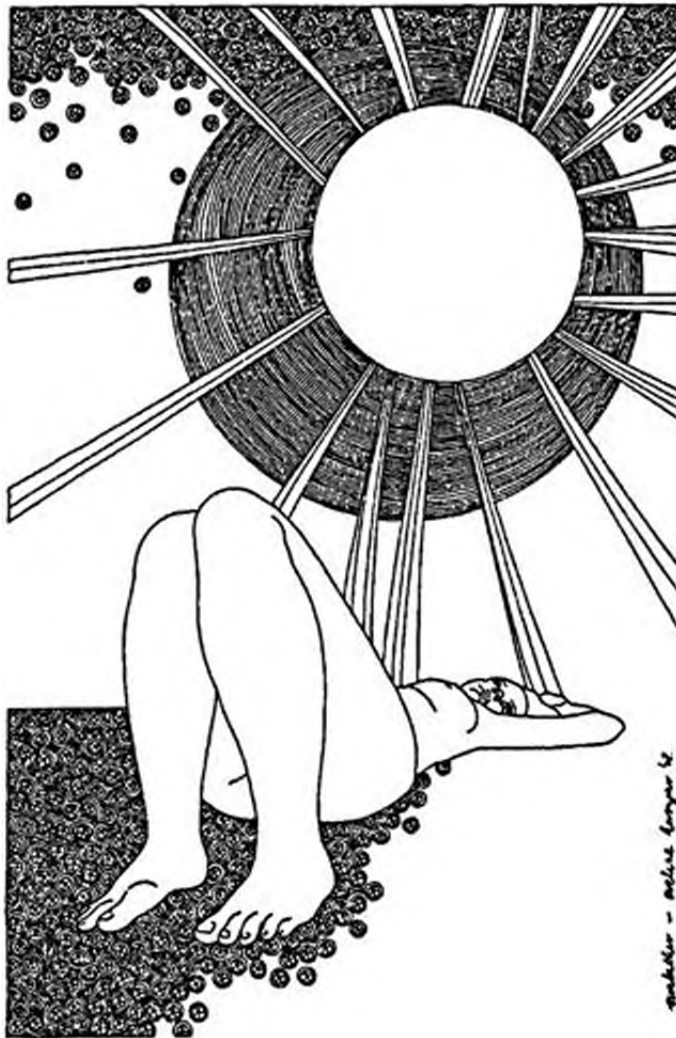
Amália, mivel alapos családból érkezett, vitt magával diktafont az öreghez, ne-hogy elfelejtsen valamit, meg Sehonnay is hangsúlyozta: fecsegős az öreg. A felvételen halk közszolgálati rádió, utcazaj a háttérben (fékcsikor, villamoscsörömp).

De, hogy rögtön a tárgyra térjünk, terelődjünk, Amálkám, adhatok magának egy ilyen barna szolgálati öltözetet, látom maga is ilyen nagy lóbaszó, oppardon, lány, jól megnövesztették az angyalok, így értem. Angyalom. Viszont meg kell tanítsam, hogyan kell házmesterként gyalogolni. A megfelelő gyaloglási technika tekintélyt sugároz, hatalmat, ne is mondjam, bizalmat. Na, jöjjön, mutatom, először csak itt az előszobában, aztán, ha akarja, kimehetünk élesben is, szituációzni, újraforgatni a házmesteri géneket, a szociáltradíciót, Amálka, azt a jó büdöset.

Na, tehát, nézzük, hogyan menne végig az udvaron, ha maga lenne felelős a lakossági életfeltételekért, a tömbnyugalomért, Amálka. Elsőre, kérem, onnan, a konyhaajtóból tessék elbóklászni ide a cipős szekrényig, lássuk, egy, kettő, hó-rukk. Jó, jó, de nem kell mindenáron nevetgélni, somolyogni, nem szabad egyből nyílt lapokkal játszani. Első lecke: meg kell tanulnia, Amálka, egy kicsit lemerevíteni az arcizmokat, kicsit keményebben kell nézdegélni, keményen, mint a postaláda. Anynyi érzelem legyen maximum a járásában, plusz a nézés, mint egy elefántfókába, jó, csak mondtam egy állatot, maga se látott még röhögő elefántfókát, lehet, hogy csak magukban röhögcsélnek, mikor meglátnak egy tankhajót, befelé vihognak, mint minden állat. Hadd jegyezzem meg, kishölgy, hogy nem egy tipikus városi neve van magácskának, ja, hogy faluról tetszett felköltözni, értem. Utoljára az állatkertben hallottam ezt, hogy Amálka, az egyik szarvasmarhát nevezték így, ne haragudjon, kicsit csapongós vagyok. Ne tessék pirulni, de kicsit tényleg tehenes a neve. Szóval, Amálka, annyi azért látszódhat a fejizmokon, tudja, a mimikán, hogy minden rendben, de azért nincs kolbászból a kerítés, hogy megesik a savanyú szőlő, a keserű tartós tej. Mert néha megesik. De alapvetően minden oké, derékszögben áll a jellem, a lélek szőnyegporolója. Tessék csak jönni-menni néhány kört, szokni, hogy minden mozog maga körül, bemehet a konyhába is, de csak a tűzhegyig tessék, onnét fel van mosva a kő, leejtettem a rakott krumplit. Addig készíték magamnak még egy kisfröccsöt. Tudta, hogy régen spriccernek nevezték, aztán Vörösmarty honosította meg a fröccsöt? Na, mostmá' tudja. Én meg azt nem tudom, hogy miért nem lehet, mondjuk nagyfröccsöt, üvegeset venni a közértben, vagy dobozosat, zacskósat. De, jut eszembe, Amálka, az nem lesz-e baj, hogy maga, mint ugye nő, és ugye az alapvetően férfias házmesteri munkakör, nem lesz ez baj a farsangi bálban, jól van, csak kérdezem, mondjuk, amennyire fel van borulva a világ, hagyjuk. Tehát csak lépegessen, hátra is teheti a kezét, az amúgy is ilyen házmesteri mozdulat, spéci és praktikus koreográfia, sose láttam még olyan házmester kollégát, aki csak úgy kétfelé lógatja, lóbálja a kezeit, mint valami díszmajom. Mert, Amálka, figyeljen közben, pszichológia van a hátratett kézben, a titokzatoság, a nyugalom, látszólagos bölcs közöny, a szakértelem, a szakiség, Amálka,

férfiasan kitolódik, türemkedik a pocak. Ha valaki így látja szolgálatban a házmesterét, akkor egyből tudja (vágja), hogy helyén vannak a dolgok a világban, nem jöhet se a török, se a tatár, satöbbi vad népek. Hogy otthon, a lakásban bele lehet szépen ülni a fotelmeleg hétköznapiakba, a csendes szobakonyhákba, csinálni szépen a kávészagot, borotválkozni a kistükörben. Egy hátratett házmesteri kéz, az maga a biztosíték arra nézvést, hogy mindenki békén lehet a saját kis óljában, lakáskölcsonében.

Na, elég lesz a sétafika, Amálka, egészen jól belejött, ahhoz képest, hogy egy fröccsöt se ivott még meg. Mert az is fontos, tudnia kell, hogy meglegyen a napi két szolgálati kisfröccs. Már is megvan a hajtóerő, szabadabban cikázhatnak a gondolatok, a spirális konspirációk, és nem utolsóként: nem fájnak annyira a visszerek, ha megvan az az angyalfingnyi bódulat, ami ott buborékol minden kisfröccsben. Leledzik. A diktafon eleme itt kezdett lemerülni, még hallani lehetett, hogy krákog párat Bélabá', ahogy halkán koccan a mokaáskanál, és ahogy a rádió bemondja: kezdődik a bál szezon.

székely - meli se konyha ké